

Motion till riksdagen 2023/24:2887

av **Catarina Deremar m.fl. (C)**

med anledning av skr. 2023/24:109 De kulturhistoriska värdena inom Svenska kyrkan – om förvaltningen av det kyrkliga kulturarvet

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta till vara digitaliseringens möjligheter för dokumentation av och kunskapsutveckling om kyrkliga kulturminnen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur arbetet med den digitala förteckningstjänsten i fråga om inventarier som omfattas av kulturmiljölagen kan stärkas och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge länsstyrelserna bättre förutsättningar att kartlägga vård- och underhållsbehov hos det kyrkliga kulturarvet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om beredskap utifrån klimatförändringarnas inverkan på kyrkoantikvariska föremål och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta del av erfarenheter från andra länder för att stärka beredskapen i fråga om det kyrkliga kulturarvet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Det kyrkliga kulturarvet är allas. Alla som lever och vistas i Sverige har rätt till delaktighet i det. Där finns spår från bygdens och landets historia. Detta kulturarv behöver göras mer tillgängligt för alla.

Digitalisering av det kyrkliga kulturarvet ger ytterligare tillgängliga detta kulturarv. Då har också digital dokumentation, från enkla fotografier med

mobilkamera till 3D-skanning och andra mer avancerade metoder, en betydelse, vilket inte lyfts i skrivelsen. Samtidigt skapar den ökande digitaliseringen av historiskt källmaterial, bl.a. i regi av Riksarkivet men även civilsamhällesaktörer, nya möjligheter till dokumentation av och kunskapsutveckling om kyrkliga kulturminnen. Det är viktigt att både Svenska kyrkan, Riksantikvarieämbetet och länsstyrelserna har kompetens för att se och utnyttja dessa möjligheter eller har de resurser som behövs för att använda sig av extern kompetens.

Den digitala förteckningstjänsten över inventarier som omfattas av kulturmiljölagen används i dag inte av 100 procent av församlingarna eller pastoraten, och alla länsstyrelser har inte tillgång till den. Det är olyckligt. En tillgänglig samlad förteckning som är så komplett som möjligt är inte minst viktigt av beredskapshänsyn. Det skulle även underlätta Riksantikvarieämbetets och länsstyrelsernas arbete med sitt viktiga uppdrag enligt kulturmiljölagen samt deras samverkan med Svenska kyrkan.

Det står i skrivelsen att både Svenska kyrkan och länsstyrelserna behöver se över sitt arbete med att kartlägga vård- och underhållsbehov. Det har tidigare konstaterats att länsstyrelsernas tillsyn varit otillfredsställande avseende såväl omfattning som tillvägagångssätt. Det framgår att behov finns av mer tydlighet att prioritera tillsynsverksamheten hos länsstyrelserna. Regeringen bör därför aktivt bidra till att ge länsstyrelserna bättre förutsättningar för detta.

Klimatförändringarna nämns bara kort kring behov av underhåll. De skapar redan nya och stora utmaningar för bevarandet av kyrkobyggnaderna och kyrkomiljöerna men även för kyrkliga kulturminnen som finns inomhus i form av föremål som t.ex. altartavlor. Det kommer att finnas ett växande behov av klimatanpassning ur ett bredare perspektiv, alltså inte bara exempelvis risk för översvämningar utan även frågor som rör inventarier. Det är del av en generell beredskap för en växande klimatkris.

Det är positivt att det etableras ett råd för skydd av kulturarv och att Svenska kyrkan inkluderas. Här kan det finnas något att lära av internationella erfarenheter som hur ukrainska kulturarvsinstitutioner, delvis med skandinaviskt stöd, arbetar med att skydda föremål och historiska platser under pågående krig, både mot förstörelse och mot missbruk i politiskt syfte.

Systemet med den kyrkoantikvariska ersättningen är en grundläggande förutsättning för det kyrkliga kulturarvets bevarande. Ersättningen har legat kvar på samma nivå på 460 miljoner kronor sedan 2010 och har sedan dess urholkats av en ökad kostnadsnivå. Detta medför ett behov av att se över nivån och skapa förutsättningar för ett hållbart bevarande och utveckling av det kyrkliga kulturarvet.

Det kyrkliga kulturarvet är en angelägenhet för både Svenska kyrkan och staten, och det är viktigt att dessa båda har ett fortsatt gemensamt ansvar för detta kulturarv. En fortsatt förtroendefull samverkan är mycket betydelsefull. Svenska kyrkan bör med sin rotade kunskap och sitt engagemang över hela landet vara drivande i denna samverkan. En god samverkan bidrar till att vårda det kyrkliga kulturarvet och göra det tillgängligt för fler.

Catarina Deremar (C)

Anne-Li Sjölund (C)

Rickard Nordin (C)